

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

84. An in Chrismate adhibendo in consecratione Episcopali sit necessaria mixtio Balsami cum oleo? Ex quo sequitur etiam, an sit necessaria praedicta mixtio pro sacram. Confirmat. Ex p. 12. t. 1. r. 84.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Institutionum, cap. 19. §. 8. vocat Oleum Diaboli mendaciorum pollutum. Chennarius Chrima excantatum, & benedictionem superstitiosam, Magicam, illudque summo opere irident quod Ecclesia post Chriftis benedictionem dicat, Ave sanctum Chriftina: loquutio enim ad res animatas, & rationales dirigitur; Chriftina autem est quoddam inanime. Sed præter Hæreticos inter Catholicos existimavit etiam aliquis, non esse necessarium Chriftina consecratum, aut benedictum ad valorem Confirmationis, sed posse valide conferri cum Chriftate non consecrato. Pro hac sententia adduco Paludanum in 4. dist. 7. quæst. solima, in solut. ad 1. contra communem opinionem, vbi dicit ex dispositione Pontificis posse aliquem confirmari Chriftate non consecrato, quia Chriftus instituit materiam huius Sacramenti iuxta sanctificationem Ecclesiæ. Vnde posset Pontifex sanctificationem omittere; Chriftus enim instituit quod Chriftina sit materia eo modo, quo fuerit per Ecclesiam determinata. Explicat Paludanus exemplo matrimonij, quod quidem nullum est inter personas, quas Ecclesia reddit illegitimas: sic etiam nulla erit Confirmatio, si fit in materia contra ritum Ecclesiæ; iuxta quam opinionem Paludani hæc duo simul constant, & Chriftina benedictum esse essentialem materiam, quando Ecclesia id determinavit, iuxta commissionem à Chrifto acceptam, & præterea posse Sacramentum hoc valide conferri cum Chriftate non consecrato, si Ecclesia veller eam consecrationem omittere, & aliud statueret, quam quod hæcenus statuit: eandem sententiam, & verba Paludani transcripsit Capreolus in 3. dist. 7. quæst. 2. in solut. ad 1. & probabilem iudicat Elius in 4. eadem dist. §. 9. in fine. Sed quæ supra dixerunt Caluinus, & alij Hæretici sunt eorum deliramenta, & in primis dicitur non esse nouum, vt per figuram Protopopeiani res inanimes alloquamur, salutemus, & benedicamus. Alloquutionis exempla complura suppeditat Daniel in Cantico trium Puerorum, & David Psalmo 148. salutationis exempla habemus in Carmine Fortunati Pictauiensis, quod habetur in Ordine Romano *Salue festa dies toto venerabilis euo, & in Hymno Crucis, O Crux aue spes omnia, & ibi, Sola digna iustis, & quæ sequuntur, & S. Andreas salutans Crucem dixit, Salue Crux diu desiderata. Benedictionis etiam exempla extant Deuteronomij 28. *Benedicta borrea tua, & Sapientia 14. Benedictum lignum, per quod sit iustitia, & Ecclesiastici 43. Vide Arcum in nubibus, & benedic eum.* Adde etiam vocem illam salutationis non semper significare Deum se seruet, cum dicamus, *Saluete sanctissimi Pedes Christi.* Imo & Deum ipsum salutare possumus, atque aptè dicere, *Salue immensa bonitas;* non enim sensus est, Deus te seruet, qui blasphemus esset, sed est nota honoris, & submissionis. Denique dico non salutare Chriftina physicè substantialiter absolute, sed relatiuè moraliter prout Symbolum gratiæ in sacra Scriptura, denotaturque, vel gratiam nobis conferendam, vel ipsum Chriftum. Vixit enim Deus Chriftum oleo lætitiæ, & Chrifti nomen à Chriftate deriuatur. Moralita autem relatiuè, non absolute accipienda sunt, sicut, & laudamus imagines, vt quid vile ad cultum exemplaris, quia vtilitatem hanc in se habent, qui tamen laudis honor in exemplar resultat, vide Mercetium de Sacram. quæst. 72. artic. 2. propositi. 3. Pontium in Cursu Theologia, dist. 43. quæst. 2. concl. 4. num. 8.*

2. Sed hic oritur difficultas, an Pontifex possit delegare simplici Sacerdoti, vt benedicat sacrum Chriftina, & negatiuè eam Suarez, Coninch, & Layman respondet nouissimè Pater Elcobar in Theolog. moral. tom. 2. lib. 12. sect. 2. cap. 12. probat. 4. memb. 83. asse-

rens Episcopalem benedictionem pro sciendo Chriftate ex Chrifti haberi institutione, Chriftus enim teste Fabiano *Epist. 2. ad Episcopos Orient.* docuit Apostolos modum Chriftina sciendi: quem Ecclesia semper obseruauit. At Ecclesia nunquam simplici Sacerdoti Chriftis consecrationem commisit, tametsi aliquando commiserit Confirmationis administrationem. Ergo Chriftis consecratio ex Chrifti institutione Episcopi est annexa, non igitur potest Pontifex id immutare. Neque enim est mihi à Chrifto Domino relicta Pontifici potestatem communicandi simplici Sacerdoti confirmationis administrationem, non tamen sciendi Chriftis consecrationem, quia Confirmationis ministerium, non semel exstulit à simplici Sacerdote fieri ob Episcopi absentiam, at Chriftis consecratio raro, vel nunquam, cum vnus Chriftis consecratio pluribus Diocæsis valeat deferre. Verum licet hæc opinio sit probabilis, ego tamen alibi adhæsi opinioni affirmatiua, quam tuetur Amicus in Cursu Theologia, tom. 7. dist. 13. sect. 2. m. 46. cum aliis, quibus nunc addo Bizzozzerum de Sacram. part. 3. cap. 4. quæst. 5. num. 6. Et ad argumentum contrarium respondet, illud tantum esse negatiuum, in quo neutra sententia neque affirmans, neque negans posituè fundari potest, nisi abundè constet de dispensabilitate, vel indispensabilitate. Cum igitur nobis constet de dispensabilitate, quoad ministerium huius Sacramenti, ex eadem non improbabiler inferatur dispensabilitas, quoad consecrationem materiæ eiusdem Sacramenti.

Alibi in Res. not. præterita.

RESOL. LXXXIV.

An in Chriftate adhibendo in Consecratione Episcopali sit necessaria mixtio Balsami cum oleo? Ex quo sequitur etiam an sit necessaria prædicta mixtio pro Sacramento Confirmationis? Ex p. 12. tract. 1. Resol. 84.

§. 1. **V**idetur negatiuè respondendum ex his, quæasserunt Doctores in Sacramento Confirmationis. Probatur primò, hæc opinio auctoritate Innoc. III. cap. Pastor. de Sacram. non iterandis, vbi interrogatur Pontifex an Sacramentum Confirmationis iterandum esset in eo, qui per errorem non Chriftate, sed Oleo tantum fuit vnctus. Respondit non esse aliquid iterandum, sed caute supplendum, quod incaute fuerat prætermisum. Si autem Balsamum esset materia essentialis Confirmationis, debuisset totum Sacramentum in eo casu iterari, quia cum non fuisset per solam Olei vnctionem Sacramentum essentialiter perfectum, iterum debuisset per vtriusque materiæ vnctionem perfici, cum nec pars materiæ præcedentis possit componere vnum cum parte materiæ præsentis, nec pars materiæ præsentis, cum parte materiæ præcedentis, quia tota materia essentialis, debet esse moraliter præsens formæ. Confirmatur; nam eodem modo ibi Pontifex respondet supplendam tantum esse Episcopalis manus impositionem in eo, qui sine illa fuerat per errorem ad Subdiaconatum promotus, ac Balsami vnctionem in eo, qui sine balsamo per errorem fuerat confirmatus. Sed manus impositio non de essentia Subdiaconatus; ergo neque balsamum Sacramenti Confirmationis. Probatur secundò, nam Chriftina, quod est materia necessaria Confirmationis interdum apud Patres significat solum Oleum Benedictum, videantur Cyprianus *Epist. 70.* August. *lib. 5. de Baptismo, cap. 20.* Innocentius I. *Epist. 1. cap. 3.* Probatur tertio, quia credibile non est pauperimos Episcopos

Sup. hoc pro Sacram. Confirmationis lege Resolutiones & §§. not. seq. & signanter in Resol. §. 2. 3. & 4. & inf. vide doct. Ref. 86. per totam.

in Ecclesia primitiua balsamum habere potuisse, quo forsitan etiam hodie multi carent, vt inquit Caietanus. Et quidem cum oleum sine balsamo significet sufficienter effectum Confirmationis, non sit verisimile, Deum eius essentiam astrinxisse rei, quæ necessaria non est, & alioquin est cognitum, paratūque valde difficilis. Materia enim Sacramenti communissimi debet esse communissima, & facile parabilis, verum autem balsamum est cognitum difficillimum, & rarissimum.

2. Probatur quarto, quia de facto tam modica sit admixtio balsami, vt plurimas Olei partes non tangat, ac tandem in oleum conuertatur. Vnde sequitur sæpe materiam Confirmationis esse solum oleum sine substantia balsami. Et ita hanc sententiam tenent Caietanus 3. part. quest. 72. art. 2. Sotus in 4. distict. 7. quest. 1. art. 2. Nauarrus cap. 22. num. 8. Couarruias lib. 2. variar. cap. 10. num. 4. Valentia tom. 4. disp. 5. quest. 1. punct. 2. Philarchus de Officio Sacerdotis, tom. 1. part. 2. lib. 1. cap. 11. Victoria in Summa, num. 40. Moure part. 3. cap. 3. §. 2. num. 3. Viualdus, & alij, quos sequitur Barbosa de potestate Episcopi, allegat. 31. num. 3.

Sup. hoc latè in to. 3. tr. 1. Ref. 19. à lin. 2. vsque ad §. pen. & in Ref. 3. §. Quinto pos. fet. à lin. 3. & in to. 1. tr. 2. Ref. 1. & 2. §. 2. ad med. & lege hic inf. doct. Ref. 86. per tot.

3. Secunda opinio affirmat Balsamum esse de necessitate Sacramenti, & ita tenet Diuus Thomas 3. part. quest. 72. art. 2. vbi Thomistæ communiter, Suarez cum multis tom. 3. disp. 33. sect. 1. Coninch. quest. 72. numer. 30. Lessius ibi, num. 8. Aueria sect. 2. Basil. Legionensis de Confirmatione part. 2. num. 4. Bonacina de Sacram. disp. 3. quest. 1. punct. 3. Layman lib. 5. tractat. 3. cap. 2. Villalobos tom. 1. tractat. 6. difficult. 2. Zambranus cap. 2. num. 2. Palaus tom. 4. tract. 20. punct. 2. Petrus Arcudius lib. 2. de Confirmat. cap. 5. & alij.

4. Probatur hæc opinio ex Sacramento Confirmationis, nam ex continuata traditione, & praxi Ecclesiæ, quæ à tempore Apostolorum ad hæc vsque semper inuolabiliter seruata est, vt non nisi ex oleo balsamo mixto, hoc Sacramentum conficeretur. Huius traditionis testes sunt Dionysius, qui quamuis mixtionis Olei cum balsamo expressè non meminerit, illam tamen ab effectu ita describit lib. 1. de Ecclesiastica Hierarchia, cap. 4. part. 3. multò ante medium, dicimus igitur, vnguenti compositionem collationem esse quandam spirantium suauiter materiarum, habentem in se afflatim odoratas qualitates, cuius qui participes sunt, pro quantitate eius, quæ in illis fit fragrantis participationis odoris suauitate replentur. Clemens Romanus materiam huius Sacramenti appellat Chrismata, quod vt ostensum est, compositum est ex Oleo, & Balsamo. Expressè balsami meminerunt Fabianus Papa in 2. Epist. decret. ad Episcopos Orientales paulò post initium. Referens enim obiectionem eorum Episcoporum, qui se excusabant, quod singulis annis non possent Chrismata conficere veteri combusto, dicunt inquit, nec balsamum per singulos annos posse reperiri, & quod caput est, hoc ipsum docet tanquam ab ipsis Apostolis ordinatum, non quod Apostoli fuerint huius sacræ mixtionis Authores, sed tantum primi Ministri, & Promulgatores, vt ipsemet Pontifex in eadem Epistola testatur hanc sacræ Chrismatis vntionem conficere, Apostolos doctos fuisse à Christo in vltima Cæna. Author apud Cyprianum de vntione Chrismatis, initio; Hodie, inquit, Chrismata conficitur, in quo mixtum Oleo Balsamum Regiæ, ac Sacerdotalis gloriæ exprimit vnitatem, Gregorius I. præcedente sect. citans, Gregorius VII. Epist. 1. lib. 8. Registri, in qua reprehendit Armenos, quod Chrismata non ex balsamo, sed ex butyro conficiant; Innocentius III. cap. cum venisset, de sacra Vntione, Concilium Braca-

rense 11. can. 4. & Florentinum citatum. Eadem materia ex Oleo, & Balsamo pro Chrismate assignatur in Pontificali Romano, Eadem veritas colligitur ex ritu Ecclesiæ Græcæ, quæ pro materia adhibet Chrismata ex Oleo, & Balsamo confectum, vt Innocentius IV. & Clemens VIII. in Bulla de Instructione Græcorum supponunt.

5. Probatur secundò, quia Concilium Florentinum definit, Confirmationis materiam esse Chrismata confectum ex Oleo (scilicet oliuarum) quod nitorem significat conscientiæ, & balsamo quod odorem significat bonæ famæ, per Episcopum benedictò. Pariiter ergo requirit Concilium Olearum, & balsamum, cum sine distinctione loquatur; Sed Oleum in omni ferè sententia censetur esse materia necessaria Confirmationis, ergo balsamum similiter; Et quidem materiam Calicis, idem Concilium non dixit esse quid mixtum ex vino, & aqua, sed esse vinum, cui ante consecrationem aqua modicissima misceri debet, satis indicans diuerso modo loquendi, diuersimodè requiri balsamum ad Confirmationem, ac aquam ad consecrationem Calicis.

6. Tertia opinio est media, quam tenet Dica-stillus de Sacram. tom. 1. tract. 3. dub. 3. num. 19. nempe in materia Confirmationis mixtionem balsami esse necessariam ex præcepto Christi, non tamen esse necessariam necessitate Sacramenti, probat hoc ex pluribus rationibus, & postea subdit numer. 39. (Non obstat in materia Sacramentorum nihil esse necessarium ex præcepto Christi, quod etiam necessarium non sit ad essentiam Sacramenti.) Quosum enim Christus (inquit) huiusmodi necessitates distinxit volendo, vt aliquid esset necessarium necessitate præcepti non autem Sacramenti? alias enim ex nullo testimonio colligere poterimus, quid sit necessarium necessitate Sacramenti? nam fingere quisque poterit similem expositionem ei, quam adhibemus Florentino, & cuius alij Concilio, nihilque erit firmum, scilicet, poterit quis dicere, quamcumque materiam assignatam, & declaratam à Concilio, intelligi solum de necessitate Præcepti Christi, non autem Sacramenti: Qua ratione impugnantur illi Doctores, qui dicunt mixtionem aquæ in Calice esse necessariam ex præcepto Christi; reiciuntur enim ex eo, quod in de lequeretur, eam esse necessariam necessitate Sacramenti, neque apparet, vnde colligimus aliquid voluisse Christum esse necessariò adhibendum in Sacramentum non autem ex necessitate Sacramenti.

7. Cui obiectioni responderetur ex dictis, negando primum antecedens; nam in Sacramento præsentia tres actus, tanquam materia illius, requiruntur ex præcepto diuino, neque tamen ideo requiruntur omnes ad essentiam Sacramenti, ergo ex eo præcipitur esse necessarium de necessitate Sacramenti, vt patet in satisfactione. Atque hoc videtur voluisse Christum in Sacramento Confirmationis, difficile enim futurum erat vtramque partem, olei scilicet, & balsami, in quolibet individuali Sacramento adhibere, ac proinde solum præcipit, vt in oleo esset aliquid balsami, quando ad hoc Sacramentum benediceretur.

8. Nec tamen propter hanc explicationem impedimur, quominus ex testimoniis Conciliorum intelligamus, quænam sint in Sacramenti essentialiter necessaria. Quando enim res æqualiter concurrunt ad Sacramentum quodlibet, & æqualis est traditio de illarum necessitate, dicere debemus eas omnes res esse æqualiter necessarias necessitate Sacramenti, secus verò affirmandum est, quando vel traditio Ecclesiæ non est omnino similis, vel res non simili modo concurrunt.

concurrunt ad Sacramentum; in nostro autem casu cum nulla fuerit dubitatio, quin oleum requiratur essentialiter ad Confirmationem (nisi forte cuiusdam leuioris momenti Authoris) controuersia uero sit, an balsamum essentialiter requiratur? & ulterius pars negans inferatur ex responso Pontificis supra citato, peculiaris ratio est ex parte Olei, quæ non sit ex parte balsami.

8. Inde etiam sufficienter colligimus, Concilium Florentinum, quatenus refertur ad partem balsami, explicari posse de materia requisita ex præcepto Diuino, non uero ex necessitate Sacramenti: simili enim ratione aliud Decretum eiusdem Concilij, quod scilicet tres actus, penitentis, sunt materia Sacramenti, intelligitur de necessitate essentiali, prout refertur ad contritionem, & confessionem; de necessitate autem Præcepti diuini, & partis integritatis, prout refertur ad satisfactionem, nimirum quia ex uis Ecclesiæ constat satisfactionem sæpius adhiberi post administratam essentialiam Sacramenti.

9. Aqua uero, quæ miscetur ante Consecrationem, eodem modo est præfens cum Vino, cui miscetur. Quapropter si diceremus illam requiri ex præcepto Christi, dicere etiam deberemus requiri ex necessitate Sacramenti, in ea enim materia nulla potest ratio occurrere, ob quam esse Christus uoluerit aquam necessariam ex præcepto, non uero ex necessitate Sacramenti. Huc uique Dicastillus.

10. Et hæc sunt circa præsentem quæstionem pugnantis sententiæ, quas ego omnes probabiles existimo, sed secundæ tanquam probabiliori adhæreo, & nunc pedes figo. Itaque restat modo respondere ad argumenta contraria, & ad auctoritatem Innocentij III. in cap. Pastoralis, obseruandum est primum, Pontificem ibi de duobus fuisse consultum. Vnum erat an permitti debeat ministrare, qui absque impositione manuum fuerat ad ordinem Subdiaconatus assumptus? Alterum erat utrum Confirmationis Sacramentum in eo deberet iterari, qui per errorem non fuerat Chrismate, sed Oleo delinitus?

11. Obseruandum secundum, quod quando ista Sacramenta administrantur, adhibentur plura, sicut & in aliis quædam substantialia, & quædam accidentalitæ, ad decentiam, & uenerationem eorundem. His potius.

12. Respondetur, Pontificem ibi non examinasse, neque ex proposito declarare uoluisse, utrum illius Subdiaconi ordinatio, uel huius Confirmatio fuisset ualide facta, sed tantum uoluisse instruere illos à quibus erat Consultus, quomodo deberent ipsi habere se circa illa, super quibus eum consulebant, puta quod Sacramenta ista, cum suis solemnitatibus modo quo administrantur ordinariè non essent iteranda, sed cautè, uidelicet priuatim, & secretim, illud esset supplendum, quod prætermisum fuerat, siue illud sit essentialitæ, siue accidentarium. Atque ita responso Pontificis nil contra nostram conclusionem facit, imò potius uidetur facere pro nobis, quia certum est, quod ex responsione Pontificis unctio cum balsamo esset supplenda, quæ facta non fuerat, atque hæc non debebat fieri ex solo balsamo, quia talis unctio nunquam fieri consuevit, neque balsamum solum benedici solet, ergo ex balsamo, & oleo mixtis, idque non sine forma uti apparet, quia eiusmodi iniunctioni debetur talis informatio, quæ per uerba consuecta fieri solet, præsertim quia prior forma non cecidit in uerum Chrisma, atque ita uidetur ueritate caruisse, ut ante diximus, neque fieri solet talis iniunctio sine forma uerborum, ergo ex Pontificis responso, uidetur hoc statuendum, quod iniunctio balsami cum eis sine quibus perfectio fieri non

potest, debeat suppleri, & proinde id quod substantiale est, non iteratis aliis, quæ accidentalitæ sunt, & ad solemnitatem faciunt. Ad alia uero argumenta respondet Lugus, ubi supra. Vide Ioannem Pontium in *Cursu Theologia, disp. 43. quest. 2. concl. 1. numer. 7. Lessium in 5. part. quest. 72. art. 3. num. 12. Granadum tom. 4. in 3. part. conuouers. 5. tract. 1. d. 5. sect. 1. num. 6. Vviggers in 3. part. quest. 72. art. 3. Amicus in *Cursu Theologia, tom. 7. disp. 13. sect. 11. Lugo de Sacram. lib. 3. cap. 5. quest. 1.* & alios penes ipsos, omnia superius dicta confirmantes.*

13. Sed instabis, quæ firmata sunt non procedere in casu nostro, nam ualent in ordine ad Sacramentum Confirmationis, non autem quoad Consecrationem Episcopalem. Sicut uerbi gratia, in Baptismo, Aqua est de necessitate Sacramenti, & tamen non est de necessitate Sacramenti in Eucharistia; sic uerba *In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*, in forma Baptismi sunt de necessitate Sacramenti, non autem in forma aliorum Sacramentorum, sic & in casu nostro, Chrisma consecutum ex oleo, & balsamo cum benedictione Episcopi, est de necessitate Sacramenti in Consecratione Episcopali.

14. Obseruo hanc difficultatem apud neminem legisse, sed respondeo, quod Episcopus, ut patet in Pontificali Romano, & ex Ecclesiæ perpetua consuetudine, uitur in consecratione Episcopali eodem Chrismate consecrato pro uisum Sacramenti Confirmationis, ergo omnia, quæ à Doctoribus dicuntur de isto, procedunt & dicenda sunt de illo, & ea, quæ necessaria sunt pro unctio Chrismatica Confirmationis, necessaria erunt, pro unctio Chrismatica consecrationis Episcopalis. Probatur, sacrum enim Chrisma in Confirmatione est materia totalis Sacramenti, in consecratione uero Episcopali, licet non sit materia totalis, est tamen materia partialis secundum mentem Iamberti, & aliorum, ergo pari passu procedere debent, nam in utroque Sacramento sunt materia, in Confirmatione, ut diximus, materia totalis secundum Omnes; in Consecratione materia partialis secundum Aliquos; Verum in mea opinione cessant hæc difficultates, nam ego puto in consecratione Episcopali, materiam esse solum manuum impositionem, cum uerbis *Accipe, &c.*

RESOL. LXXXV.

An Episcopus peccet mortaliter, si in Consecratione Episcopali adhibeat unctioem Chrismaticam consecratam ex balsamo adulterino?

Et quid est dicendum de dicto Balsamo pro Sacramento Confirmationis? Ex p. 12. tr. 1. Res. 85.

§. 1. **V**idetur negatiuè respondendum. Henriquez, qui fuit Magister Patris Suarez (& hoc solum asserendo ad ingentem sui gloriam iufficeret) Henriquez, inquam, lib. 3. de Sacram. cap. 2. num. 1. dicit materiam Confirmationis esse oleum mixtum cum balsamo odorifero, saltem adulterino. Pro qua sententia in Commentario littera C, citat Sorum, & Ledesnam. Niti autem poteris hæc sententia, primò in quadam dispensatione, quæ referunt Pij IV. qua concessit Episcopis Indiarum conficere Chrisma, cum quodam Balsamo illius Regionis, ubi non reperitur balsamum Syriacum. Refertur etiam alia dispensatio Pauli III. pro Indis. Dubitauit enim quidam Indiarum Episcopus, & consuluit Pontificem, an illud balsamum Indicum esset uerum balsamum; indulgit autem Pontifex, ut eo balsamo quamuis incetto uteretur, quod signum est sufficere saltem adule

Sup. hoc in tom. 2. tr. 1. Resol. 19. §. Hi duabus, post med. A uers. Sed p. nes.